

Komisie Zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja

Materiál na rokovania komisií Zastupiteľstva
Bratislavského samosprávneho kraja

PRACOVNÝ NÁVRH

Správa

**z hodnotenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020 za rok 2018**

Materiál bude prerokovaný v nasledovných komisiách:

Finančná komisia
Komisia dopravy
Komisia zdravotníctva a sociálnych vecí
Komisia školstva, mládeže a športu
Komisia životného prostredia, regionálneho rozvoja a územného plánovania
Komisia európskych záležitostí, regionálnej spolupráce a cestovného ruchu
Komisia kultúry

Zodpovední:

RNDr. Ing. Marián Viskupič
riaditeľ
Úradu Bratislavského samosprávneho kraja

Ing. Michal Beniač
zástupca riaditeľky Odboru stratégie, územného rozvoja a riadenia projektov
Úradu Bratislavského samosprávneho kraja

Spracovatelia:

Mgr. Martin Hakel, BA
vedúci oddelenia stratégie a územného rozvoja

Mgr. Peter Jesenský
referent oddelenia stratégie a územného rozvoja

Mgr. Alexandra Lešková
referentka oddelenia stratégie a územného rozvoja

Bratislava
máj 2019

N á v r h u z n e s e n i a

UZNESENIE č./2019

zo dňa 14. 06. 2019

Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja po prerokovaní materiálu

A s c h v a ľ u j e

Správu z hodnotenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020 za rok 2018

B u k l a d á

riaditeľovi úradu Bratislavského samosprávneho kraja:

Zaviesť navrhované opatrenia na rok 2019 vyplývajúce zo Správy z hodnotenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020 za rok 2018

Termín: 30. 06.2020

Dôvodová správa

Bratislavský samosprávny kraj (ďalej len „BSK“) za účelom podpory regionálneho rozvoja podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v aktuálnom znení spracoval strednodobý strategický dokument Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja BSK na roky 2014 – 2020 (ďalej len „PHSR BSK 2014 – 2020“), ktorý bol schválený Uznesením č. 46/2013 Zastupiteľstvom BSK dňa 21. 06. 2013.

V súlade s Uznesením č. 46/2013 Odbor stratégie, územného rozvoja a riadenia projektov spracoval **Správu z hodnotenia PHSR BSK 2014 – 2020 za rok 2018** (ďalej len „Správa“) prostredníctvom ktorej sa zabezpečuje monitorovanie a hodnotenie plnenia PHSR BSK 2014 – 2020 za rok 2018.

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHSR BSK 2014 – 2020, monitorovanie a hodnotenie predstavujú procesy, ktoré systematicky skúmajú aktuálny stav relevantných informácií a následne hodnotia ich súlad so stanovenými cieľmi v PHSR BSK 2014 – 2020, účinnosť realizovaných procesov, vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupín aktivít a pripravujú odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti.

Správa vychádza z piatich prioritných osí a jedenástich opatrení, ktoré boli definované v strategickej a programovej časti PHSR BSK 2014 – 2020.

Samotné monitorovanie a následne hodnotenie má tri časti spracované pre každú prioritnú os:

1. Východisková časť;
2. Analytická časť;
3. Hodnotiacia časť.

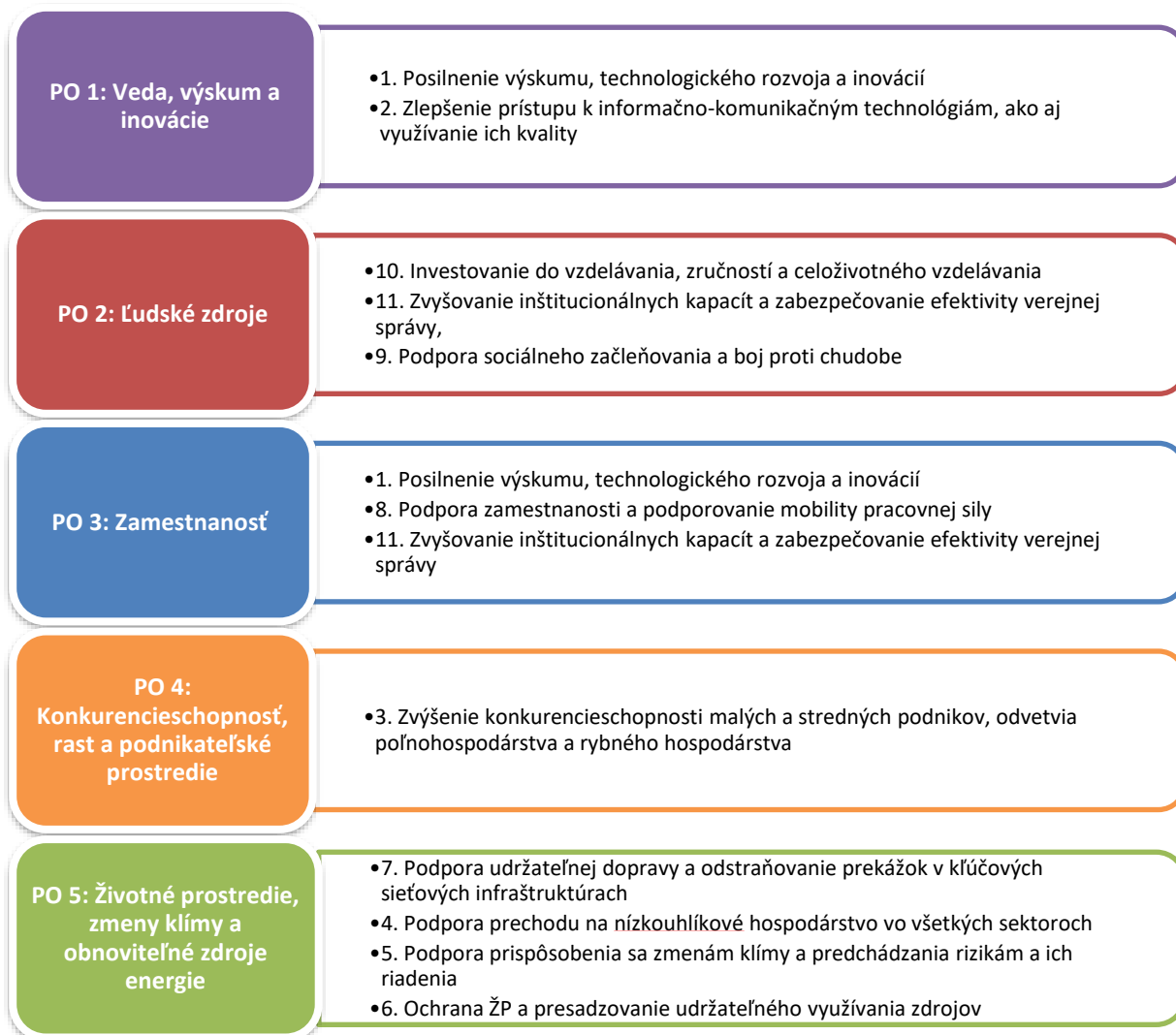
Záverom správy je návrhová časť, ktorá obsahuje opatrenia na rok 2019, zvyšujúce efektivitu plnenia PHSR BSK 2014 – 2020.

1. Východisková časť

Východisková časť popisuje prepojenie analytickej a strategickej časti PHSR, predstavuje opatrenia a aktivity jednotlivých prioritných osí, ktoré boli predmetom monitorovania a hodnotenia.

Detailnejšie rozpracovanie spolu so SWOT analýzami sa nachádza priamo v Správe.

Prepojenia prioritných osí (PO 1 – 5) a opatrení (Opatr. 1 – 11) PHSR BSK 2014 – 2020

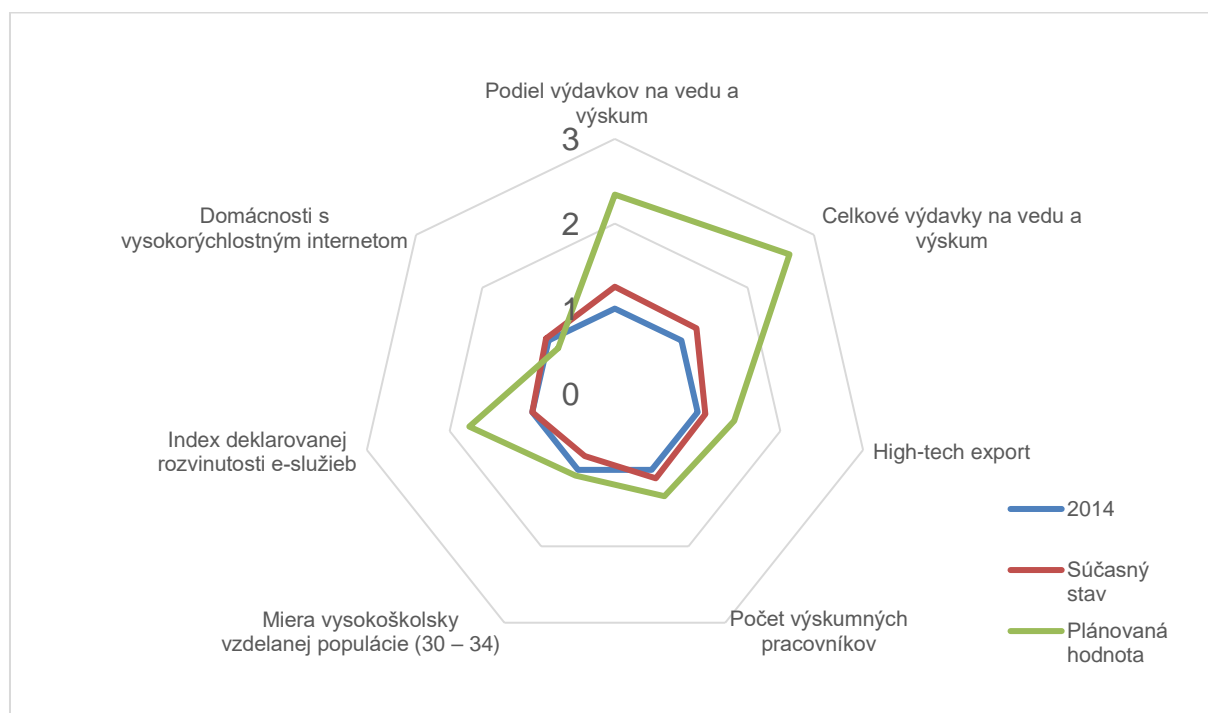
2. Analytická časť

Analytická časť obsahuje analýzu vývoja sledovaných ukazovateľov v období 2011 – 2018 a porovnanie pokroku oproti plánovaným hodnotám v roku 2020. Detailnejšie rozpracovanie spolu s interpretáciou ukazovateľov sa nachádza priamo v Správe.

Zber a vyhodnotenie údajov v Správe prebehlo k termínu 30.04.2019. Väčšina štatistických údajov, ktoré poukazujú na súčasný stav ukazovateľov, bola dostupná len za rok 2017. Na porovnávanie hodnôt počiatočného stavu implementácie PHSR BSK 2014 – 2020 (r. 2014), súčasného stavu a cieľových hodnôt naplánovaných na rok 2020, slúži grafické znázornenie na začiatku každej sledovanej prioritnej osi (zobrazuje prebiehajúci trend pre každý z ukazovateľov).

Počiatočný stav ukazovateľa je na grafe znázornený základnou hodnotou „1“ a cieľová hodnota (k r. 2020) je stanovená percentuálnym vyjadrením plánovanej zmeny ukazovateľa. Je nutné konštatovať, že percentuálne zmeny voči plánovanej hodnote sú napriek štatistickým výkyvom počas sledovaného obdobia (v prípade PO1: Veda, výskum a inovácie a v PO4: Konkurencieschopnosť, rast a podnikateľské prostredie) minimálne. Tento jav je čiastočne spôsobený zmenenou metodikou zberu týchto údajov štatistickým úradom, ktorá viedla ku spätnej zmene štatistiky.

Porovnanie hodnôt PO1: Veda, výskum a inovácie za rok 2014 so súčasným stavom a cieľovými hodnotami v roku 2020

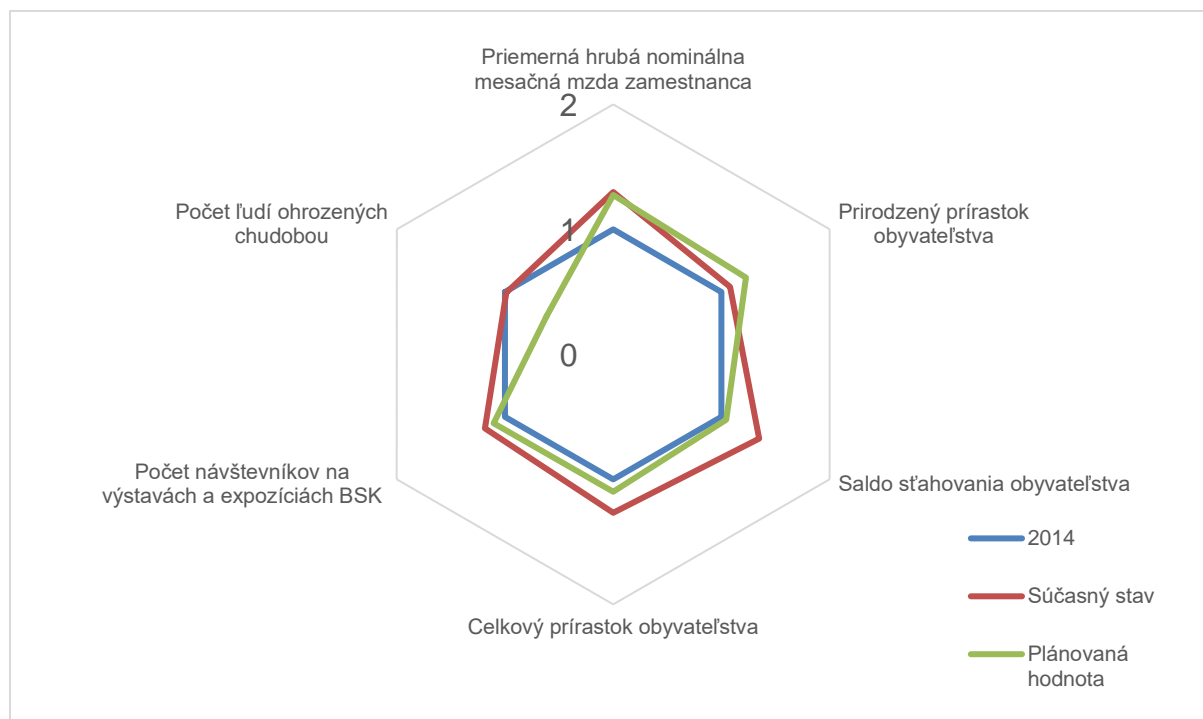
V BSK môžeme podľa štatistík za rok 2018 sledovať pozitívny trend vývoja ukazovateľa **podielu domácností pripojených k vysokorýchlostnému internetu** až do výšky **122 %** oproti cieľovej hodnote v roku 2020, čo má výrazný dopad na informovanosť spoločnosti v kraji. Rast tohto ukazovateľa už je stabilizovaný na úroveň 1 – 2 percentuálneho bodu ročne. Z dostupných štatistík za ostatné roky sa k cieľovej hodnote blíži ukazovateľ **high-tech export SR**, ktorý od východiskovej hodnoty (2010) **stúpol o 4 percentuálne body** (76 %

cieľovej hodnoty), ale jeho rast je v súčasnosti stabilizovaný (rast 0,8 percentuálneho bodu/rok).

Doterajšia štatistika počtu **výskumných pracovníkov** poukazovala na výrazný nárast o 11 % z roku 2014 na 2017 (83 % cieľovej hodnoty). Tento nárast bol spôsobený zmenou v metodike výpočtu týchto zamestnancov. Štatistika bola následne upravená podľa novej metodiky a ukazuje **mierny nárast** počtu zamestnancov z východiskovej hodnoty v r. 2010 o 5 %. V porovnaní s ostatnými krajinami SR má BSK postavenie dominantného inovačného regiónu, kvôli vysokému počtu univerzít a výhodnému umiestneniu v priamom dopravnom napojení na Viedeň a Brno. Aj toto výhodné postavenie však spôsobuje odliv vedeckých zamestnancov a doktorandov do okolitých štátov.

Najnižšie hodnoty aj naďalej vykazujú ukazovatele ako **podiel výdavkov na vedu a výskum – rast o 28 % v roku 2017 oproti roku 2016** (avšak stále iba 54 % cieľovej hodnoty) a celkové **výdavky na vedu a výskum** v Bratislavskom kraji 383 071 239 € v r. 2017 (47 % cieľovej hodnoty). Tieto hodnoty stúpajú pomaly, aj napriek možnosti implementácie projektov v rámci OP Val. Za cieľovými hodnotami výrazne zaostáva aj **index deklarovanej rozvinutosti e-služieb VS**, čo však môže byť spôsobené neaktuálnosťou dát, keďže sa tento ukazovateľ od r. 2015 nevykazuje. Ukazovateľ miery **vysokoškolsky vzdelanej populácie vo vekovej skupine 30 – 34 rokov** SR poklesol oproti roku 2016 o 6,7 percentuálneho bodu na úroveň 34,3 % (76 % cieľovej hodnoty), čo môže indikovať saturáciu aktuálneho potenciálu spoločnosti v oblasti vysokoškolského vzdelávania.

Porovnanie hodnôt PO2: Ľudské zdroje za rok 2014 s cieľovými hodnotami v roku 2020

Celkový prírastok obyvateľstva na 1000 obyvateľov v období 2014 – 2017 preukázal **rast o 2,92** promilového bodu, čo predstavuje prekročenie cieľovej hodnoty o 15 %. **Ukazovateľ salda sťahovania obyvateľstva na 1000 obyvateľov stúpol** oproti r. 2014 **o 2,67** promilového bodu (129 % cieľovej hodnoty), pričom pri tomto ukazovateli môže ísť z hľadiska

absorpčnej schopnosti územia aj o negatívny jav, vplyvajúci na kvalitu životného prostredia, sociálneho zabezpečenia a dopravy.

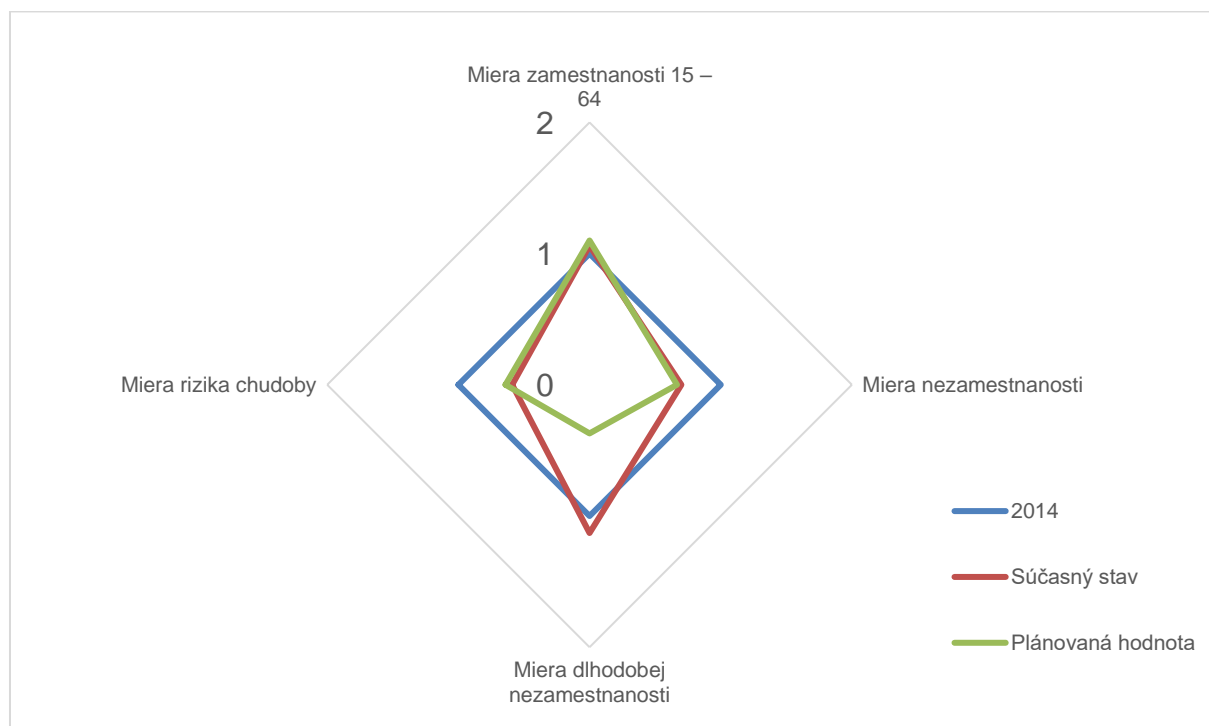
Ďalším ukazovateľom, ktorý je z hľadiska územného plánovania potrebné brať do úvahy je aj migrácia obyvateľstva (práca-bývanie-služby) v rámci regiónu a s ňou spojená suburbanizácia. Napriek tomu, že BSK patrí medzi najstaršie kraje z hľadiska vekovej štruktúry, podľa štatistík za rok 2017 vykazuje priaznivé hodnoty ukazovateľ **prirodzeného prírastku obyvateľstva na 1000 obyvateľov** (88 % cieľovej hodnoty), napriek tomu, že je oproti roku 2016 **nižší o 0,08** promilového bodu (90 % cieľovej hodnoty).

Index miery korupcie v roku 2017 **vzrástol medzi rokmi 2016 – 2017 o 58 %**, čo poukazuje na zvýšený počet odhalených prípadov korupcie. Údaj bol odstránený z grafu kvôli zmene metodiky štatistického výpočtu, z ktorého tieto údaje pochádzali.

Pri ostatných ukazovateľoch z posledných dostupných údajov zaznamenávame výrazný nárast hodnoty ukazovateľa **počtu návštevníkov na výstavách a expozíciách BSK** (858 358 návštevníkov v r. 2016), pričom došlo k prekročeniu cieľovej hodnoty o 7 % a tiež **priemernej hrubej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca**, ktorá podľa výberového zisťovania o štruktúre miezd stúpila na 102 % cieľovej hodnoty (1426 EUR).

Negatívny trend, ktorým je **nárast** ukazovateľa počtu **ľudí ohrozených chudobou a sociálnou exklúziou**, spôsobenou štrukturálnymi problémami metropolitného regiónu sledujeme v roku 2017 (**o 60 % vyšší ako cieľová hodnota**). Predmetný ukazovateľ nekorešponduje so situáciou v BSK, nakoľko vychádza z mediánu národ. ekvivalentného disponibilného príjmu (viď. miera rizika chudoby na str. 8).

Porovnanie hodnôt PO3: Zamestnanosť za rok 2014 s cieľovými hodnotami v roku 2020

Za rok 2017 je v súčasnosti dostupný údaj o **ukazovateli miery zamestnanosti 15 – 64 ročných**, ktorý od r. 2014 **stúpol o 4,3 percentuálneho bodu** na úroveň 75,2 %, čo predstavuje 96 % cieľovej hodnoty. Pozitívny vývoj môžeme sledovať aj vo vývoji

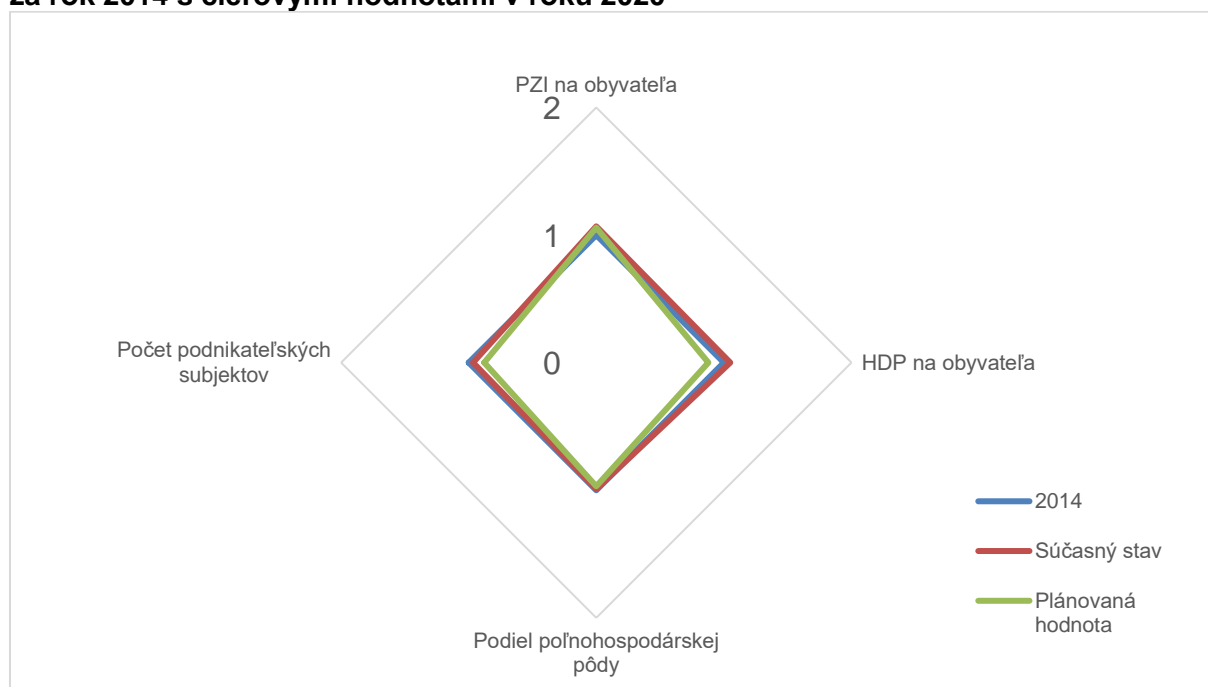
nezamestnanosti podľa VZPS (Výberové zisťovanie pracovných síl), kde nezamestnanosť v roku 2017 oproti roku 2014 **klesla o 1,8 percentuálneho bodu na 4,2 %** (105 % cieľovej hodnoty). Podobný pozitívny klesajúci trend je možné zaregistrovať aj pri ukazovateli **nezamestnanosť absolventov stredných škôl**, ktorý od roku 2014 (9,4 %) do roku 2017 **klesol na úroveň 6,7 %**. Tento pozitívny trend môže súvisieť aj s opatreniami na zosúladenie vzdelávania a potrieb pracovného trhu, pričom k ich zintenzívneniu dôjde aj pripravovanými projektami Centier odborného vzdelávania a prípravy realizovaných na vybraných stredných odborných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK.

K **poklesu miery nezamestnanosti absolventov vysokých škôl** z 5,2 % r. 2014 na **3,9 % v r. 2017** prispel aj BSK poskytovaním odbornej stáže pre študentov a tiež odbornými prednáškami na tému regionálny rozvoj na viacerých slovenských univerzitách.

Trend poklesu sme počas rokov 2014 až 2016 zaznamenali pri ukazovateli **miery dlhodobej nezamestnanosti** podľa VZPS, ktorá od roku 2013 poklesla **zo 7,4 % na 2 – 2,7 % v uvedených rokoch** (200 % cieľovej hodnoty), čo súvisí s nárastom počtu podnikateľských subjektov, ale aj s umelým znižovaním nezamestnanosti vyradením z evidencie uchádzačov o prácu. Avšak v roku 2017 sme mohli sledovať mierne zvýšenie ukazovateľa na **3,05 %, čo predstavuje 305 % cieľovej hodnoty**.

Údaj pre ukazovateľ **miera rizika chudoby** je dostupný za rok 2017 a zo štatistického hľadiska naznačuje pozitívny **klesajúci trend** oproti roku 2016 **o 15 %** (92 % cieľovej hodnoty). Miera rizika chudoby je vypočítaná pre BSK, ale vychádza z 60 % mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu. Tento údaj by bol relevantný len v prípade, že by vychádzal z 60 % mediánu ekvivalentného disponibilného príjmu BSK. Údaj teda nekorešponduje so situáciou Bratislavského kraja, ku ktorej sú príznačné vysoké ceny statkov a služieb. V prípade BSK by bol tento vypočítaný medián vyšší, čo by v konečnom dôsledku zvýšilo aj počet ľudí pod hranicou rizika chudoby.

Porovnanie hodnôt PO4: Konkurencieschopnosť, rast a podnikateľské prostredie za rok 2014 s cieľovými hodnotami v roku 2020

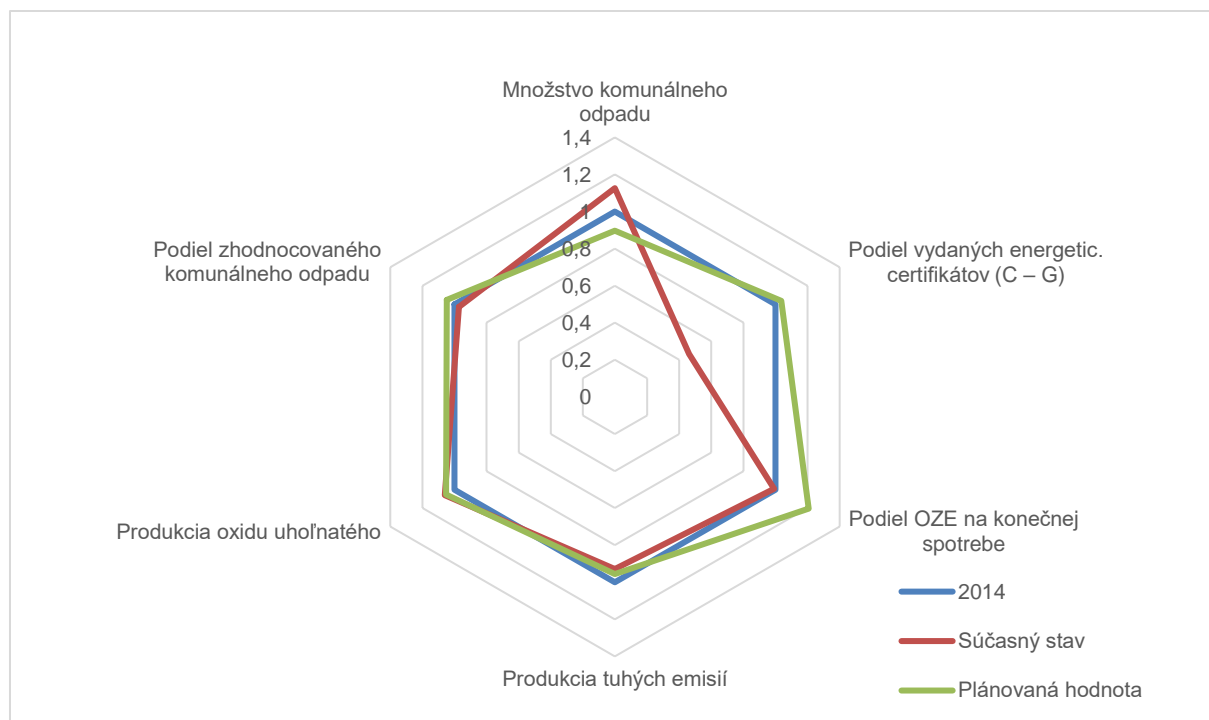

Podiel poľnohospodárskej pôdy v BSK sa medzi rokmi 2016 a 2017 **znižil o 0,3 percentuálneho bodu**. BSK je metropolitný región a má vysoký stupeň urbanizácie (7 miest, z toho 3 okresné a jedno hlavné mesto) a pokles poľnohospodárskej pôdy je aj kvôli suburbanizácii významným problémom. Za posledné tri roky (2014 – 2017) klesla rozloha poľnohospodárskej pôdy o 7,9 km², čo predstavuje takmer rozlohu MČ Bratislava – Staré Mesto alebo obce Viničné. Najväčším stabilizačným prvkom v tejto oblasti, konkrétne zachovania viníc, bola zmena zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. V prípade jej vyňatia sú účastníci konania a dotknuté orgány štátnej správy a samosprávy povinné zabezpečiť zhodnotenie historických súvislostí a zámerov regionálneho rozvoja. Aj vďaka tomuto zásahu prebehla **stabilizácia úbytku viníc** a v sledovanom období **poklesli len o 0,55 km² (1,3 %)**.

V roku 2017 bol zaznamenaný prudší nárast **počtu podnikateľských subjektov v BSK** (v porovnaní s r. 2016 **stúpol ich počet o 5 %**) a ich počet už dosiahol 110 % z cieľovej hodnoty. V posledných rokoch sa pozitívne vyvíjala aj **miera priamych zahraničných investícií na obyvateľa** kraja, ktorá v roku 2016 **stúpila o 6 %** a dosiahla 101 % z cieľovej hodnoty na rok 2020.

Do roku 2015 kontinuálne rástli aj hodnoty ukazovateľa **HDP na obyvateľa kraja** v parite kúpnej sily. V roku 2016 nastal mierny pokles, no v roku 2017 opäť sledujeme rast. Ukazovateľ dosahuje hodnotu **53 800 € / obyvateľa**, ktorá pomerne vysoko prevyšuje cieľovú hodnotu (o 20 %). Na základe sledovaných ukazovateľov rozvoja kraja je možné vo všeobecnosti konštatovať, že sa z dlhodobého hľadiska kontinuálne zlepšuje konkurencieschopnosť, ako aj podnikateľské prostredie v Bratislavskom kraji.

Porovnanie hodnôt PO5: Životné prostredie, zmeny klímy a obnoviteľné zdroje za rok 2014 s cieľovými hodnotami v roku 2020

Pri ukazovateli **podielu vydaných energetických certifikátov v BSK v energetickej triede C – G** na celkovom počte certifikátov môžeme sledovať od roku 2015 výrazný pozitívny trend

znižovania počtu vydaných energetických certifikátov v energetickej triede C až G. Pokles miery týchto certifikátov klesol z 20 % v r. 2015 na len 6 % v r. 2018, čím sa výrazne prekročila cieľová hodnota ukazovateľa. Najvýraznejší vplyv na tento vývoj malo postupné sprísňovanie požiadaviek na energetickú hospodárnosť budov zo strany štátu – napr. od r. 2016 musia byť všetky novostavby v energetickej triede A1 (ultranízkoenergetické).

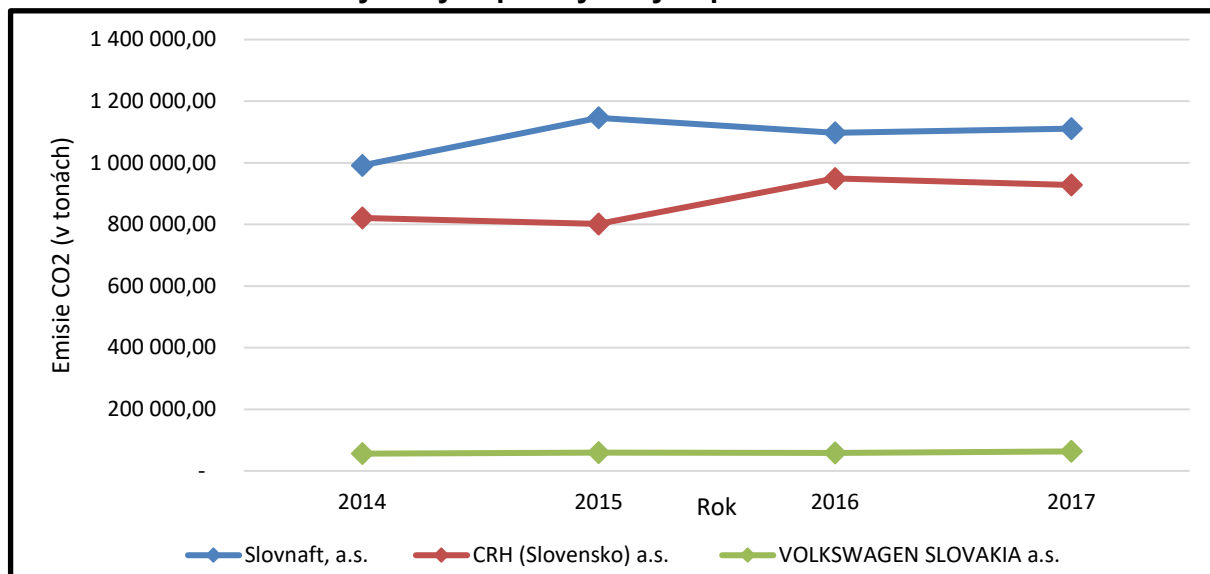
V roku 2016 sa zastavil pozitívny vývoj **podielu obnoviteľných zdrojov energie** na hrubej konečnej spotrebe SR z predošlých rokov. V porovnaní rokov 2016 a 2017 **klesol podiel OZE o 0,5 percentuálneho bodu** a dosahuje 11,5 % (82 % cieľovej hodnoty). Pokiaľ sa však v ďalších rokoch opätovne naštartuje pozitívny trend (napr. aj vďaka realizácii programu Zelená domácnosti), je pravdepodobné, že v r. 2020 sa podarí dosiahnuť stanovenú cieľovú hodnotu 14 % OZE na hrubej konečnej spotrebe SR.

Negatívny trend vykazuje aj **ukazovateľ množstva komunálneho odpadu** na obyvateľa BSK, ktorý v r. 2017 medziročne **narástol o 9 %**. V prípade zachovania pozitívneho rastu ekonomiky regiónu, ako aj návykov obyvateľov v oblasti odpadového hospodárstva a spotreby, bude veľmi náročné zvrátiť tento negatívny trend a priblížiť sa k cieľovej hodnote v roku 2020. Pozitívne môže tento trend ovplyvniť však zavedenie systémového zberu a zhodnocovania bioodpadu, ktorého výsledky by mohli byť viditeľné v štatistikách od roku 2018.

Podiel zhodnocovania komunálneho odpadu v BSK má z dlhodobého hľadiska pozitívny trend. V roku 2017 dosiahla miera zhodnotenia takmer **65 % celkového objemu** odpadu, čo predstavuje **93 % cieľovej hodnoty**. Najvýznamnejším spôsobom zhodnocovania komunálneho odpadu je energetické zhodnotenie v spaľovniach odpadu a pre dosiahnutie cieľového stavu je potrebné zvýšiť mieru zhodnotenia vo forme recyklácie odpadu a kompostovania biologického odpadu.

Aglomerácia Bratislavy patrí k oblasti s najviac znečisteným vzduchom na Slovensku, ale aj z celoeurópskeho pohľadu. Kritickú úroveň koncentrácie znečisťujúcich látok v Bratislave prekračujú najmä prachové častice (PM₁₀), oxid dusičitý (NO₂) a benzpyrén (BaP). Sektor dopravy patrí pritom medzi najväčších producentov škodlivých emisií, ktoré majú za následok zhoršovanie kvality ovzdušia, a s tým spojený negatívny dopad na zdravie obyvateľov, kvalitu životného prostredia, ako aj zrýchľovanie negatívnych procesov zmeny klímy. Napriek rastu intenzity dopravy a ekonomiky regiónu sa však darí produkciu emisií znižovať a mierne zlepšovať kvalitu vzduchu. **Produkcia tuhých emisií** v BSK od roku 2013 **klesla o vyše 12 %**, pričom sa podarilo v roku 2016 znížiť produkciu tuhých emisií pod cieľovú hodnotu o zhruba 3 %. Veľmi podobný vývoj je aj pri **množstve emisií oxidu uhľnatého**, ktoré síce v roku 2015 **narástlo o 10 %** (105 % cieľovej hodnoty), no v roku 2016 sme sledovali pokles o 4 %, čo predstavuje 101 % cieľovej hodnoty. Hoci celkové množstvo emisií v regióne postupne mierne klesá, v regióne sa nachádza viacero veľkých stacionárnych znečisťovateľov ovzdušia, ktorých množstvo vyprodukovaných emisií v ostatných 4 rokoch naopak rástlo aj o vyše 10 %.

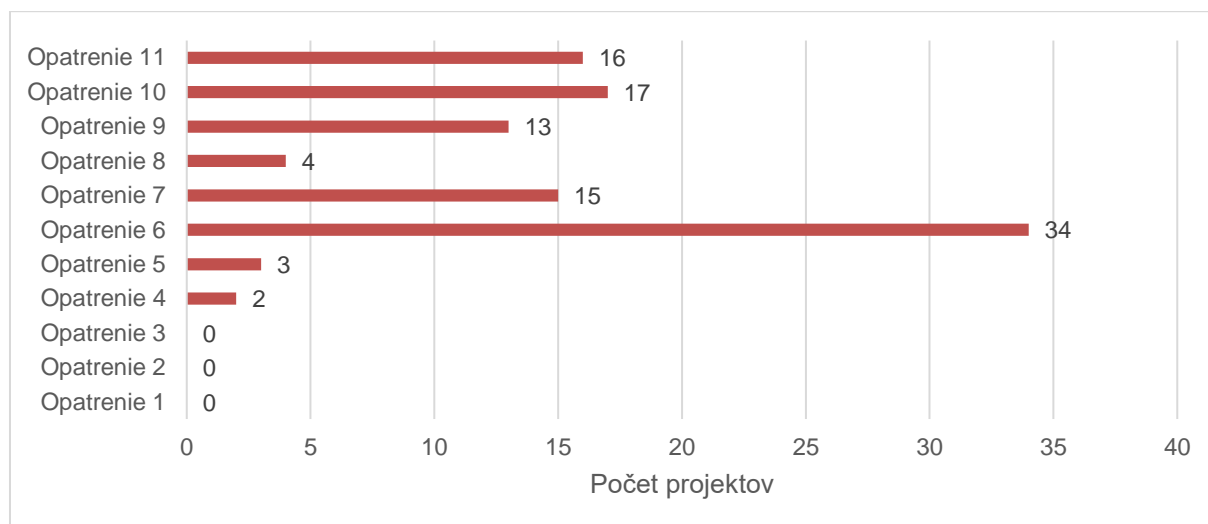
Produkcia emisií CO2 z vybraných priemyselných podnikov

3. Hodnotiaca časť

Detailnejší popis obsahuje samotná Správa, v ktorej sme sa zamerali najmä na komplexný pohľad plnenia opatrení projektmi úradu BSK a ich aktuálnym stavom rozpracovania.

Prehľad projektov Akčného plánu Úradu BSK rozdelených podľa opatrení v grafickom prevedení

Zoznam opatrení:

Opatrenie 1: Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií

Opatrenie 2: Zlepšenie prístupu k informačno-komunikačným technológiám, ako aj využívanie ich kvality

Opatrenie 3: Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, odvetvia poľnohospodárstva a rybného hospodárstva

Opatrenie 4: Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

Opatrenie 5: Podpora prispôsobenia sa zmenám klímy a predchádzania rizikám a ich riadenia

Opatrenie 6: Ochrana ŽP a presadzovanie udržateľného využívania zdrojov

Opatrenie 7: Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach

Opatrenie 8: Podpora zamestnanosti a podporovanie mobility pracovnej sily

Opatrenie 9: Podpora sociálneho začleňovania a boj proti chudobe

Opatrenie 10: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania

Opatrenie 11: Zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a zabezpečovanie efektivity verejnej správy

Analýza prostredia vplývajúceho na prioritné osi

V rámci monitorovania prostredia vplývajúceho na plnenie PHSR BSK 2014 – 2020 boli identifikované nasledovné trendy, ktoré najviac vplývajú na prioritné osi. Detailnejšie rozpracovanie analýzy prostredia vplývajúceho na prioritné osi je uvedené priamo v Správe. Vplyv prostredia bol skúmaný na úrovni prostredia Európskej únie, prostredia Slovenskej republiky a prostredia Bratislavského kraja.

Prehľad najdôležitejších pozitívnych trendov sledovaného obdobia 2014 – 2020

Prioritná os	Pozitívne trendy sledovaného obdobia
1. Veda, výskum a inovácie	Štát (NUTS 1) Podpora inovatívnych riešení v slovenských mestách; Dotačný program na podporu elektromobility na Slovensku; Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj; Akčný plán pre jednotný digitálny trh – Príležitosť pre Slovensko na roky 2017 – 2020; Stratégia rozvoja elektro-mobility v SR a jej vplyv na národné hospodárstvo SR; Akčný plán implementácie Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR na roky 2015 – 2016; Koncepcia inteligentného priemyslu pre Slovensko (Smart Industries); nárast high-tech exportu v % na celkovom exporte SR.
	Bratislavský samosprávny kraj (NUTS 2) Propagačné video univerzít sídlacích v BSK; zvýšenie podielu domácností pripojených k širokopásmovému internetu (%); Koncepcia smart city Bratislava rozumné mesto 2030; Inovačný fond na podporu Smart City (ÚPVII); spolupráca BSK, SAV a PriF UK v oblasti aplikovaného výskumu (skládka CHZJD Vrakuňa); dokončenie univerzitného vedeckého parku UK BA; dokončenie univerzitného vedeckého parku STU „Slovenské Silicon Valley“ v BA; vybavenie vedeckou infraštruktúrou hrubej stavby Centra aplikovaného výskumu nových materiálov a transferu technológií.
2. Ľudské zdroje	Štát (NUTS 1) Podporná schéma na návrat odborníkov zo zahraničia; Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025; Koncepcia rozvoja práce s mládežou na roky 2016 – 2020; Akčný plán predchádzania všetkým formám diskriminácie na roky 2016 – 2019; Národná koncepcia informatizácie verejnej správy; nárast prirodzeného a celkového prírastku obyvateľstva na 1000 obyvateľov; Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj.
	Bratislavský samosprávny kraj (NUTS 2) Nárast počtu návštevníkov na výstavách a expozíciách BSK; podanie ŽoNFP COVP (Hlinícka, Ivanská cesta, Ivanka pri Dunaji, Farského); podanie ŽoNFP Deinštitucionalizácia zariadenia sociálnych služieb v Bratislave (DSS a ZPS Rača); zníženie počtu ľudí ohrozených chudobou a sociálnou exklúziou BSK; Podpora projektov na budovanie a zlepšenie technického vybavenia jazykových učební, školských knižníc, odborných učební rôzneho druhu v základných školách; Koncepcia pomoci ľuďom bez domova (URBEM PAUPERTAS – MESTO CHUDOBE).

Prioritná os	Pozitívne trendy sledovaného obdobia
3. Zamestnanosť	Štát (NUTS 1) Podpora projektov prístavby, výstavby a rekonštrukcie priestorov pre potreby materských škôl Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu; podpora projektov na zvýšenie kapacít infraštruktúry MŠ z EŠIF; schválenie Návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa; Národná stratégia zamestnanosti Slovenskej republiky do roku 2020; rezidentský program Ministerstva zdravotníctva SR pre budúcich obvodných lekárov; Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj.
	Bratislavský samosprávny kraj (NUTS 2) Zníženie miery rizika chudoby (%) BSK; zvyšovanie miery zamestnanosti 15 – 64 ročných podľa VZPS, znižovanie miery nezamestnanosti podľa VZPS; Stratégia rozvoja turizmu v BSK do roku 2020; Program aktívneho starnutia hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2014 – 2020.
	Štát (NUTS 1) Pilotná podpora projektov experimentálneho vývoja a inovácií pre budovanie rozumných miest v Slovenskej republike za rok 2017; Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj; Koncepcia pre podporu startupov a rozvoj startupového ekosystému v Slovenskej republike, zákona o finančných nástrojoch financovaných z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov; Stratégia budovania „Značky kvality SK“; Národná politika pre elektronické komunikácie do roku 2020; návrh medzirezortného programu Informačná spoločnosť 2014 – 2020; Schéma DM 15/2017 na podporu spolupráce podnikateľských subjektov a vedecko-výskumných pracovísk formou Inovačných voucherov (2017 – 2020); Schéma DM 13/2017 na podporu priemyselných klastrových organizácií (2017 – 2020); Národný program kvality Slovenskej republiky – Stratégia zlepšovania kvality produktov a služieb zlepšovaním organizácií 2017 – 2021.
4. Konkurencieschopnosť, rast a podnikateľské prostredie	Bratislavský samosprávny kraj (NUTS 2) Bratislavská regionálna dotačná schéma na podporu rozvoja vidieka/kultúry/turizmu/športu a mládeže; zvýšenie HDP na obyvateľa v PKS; nárast počtu podnikateľských subjektov.
	Štát (NUTS 1) Príprava Stratégie nízko-uhlíkového rozvoja SR; Envirostratégia 2030; Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj; Akčný plán boja proti suchu; Zelený vzdelávací fond; Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy – Aktualizácia 2017; Vodný plán Slovenska; Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030; Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry do roku 2020; Rezortná koncepcia environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu do roku 2025; Národný systém dopravných informácií; znižovanie produkcií tuhých emisií; Parížska klimatická dohoda.
5. Životné prostredie, zmeny klímy a obnoviteľné zdroje energie	Bratislavský samosprávny kraj (NUTS 2) Príprava Plánu udržateľnej mobility BSK; Plán dopravnej obslužnosti BSK; Bratislavská regionálna dotačná schéma na podporu rozvoja vidieka; Koncepcia budovania siete environmentálno-vzdelávacích centier v BSK; Integrovaný dopravný systém BSK; Katalóg adaptačných opatrení miest a obcí BSK na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy; nárast podielu zhodnocovaného komunálneho odpadu; znižovanie množstva komunálneho odpadu; projekt FLOOD-Serv; Príprava sanácie environmentálnej záťaže skládka CHZJD Vrakuňa; Adaptačná stratégia ku zmene klímy na území Hl. mesta SR; projekt TRANSDANUBE.PEARLS.

4. Návrhová časť

Na základe výsledkov hodnotiacej správy PHSR za rok 2018 je možné vidieť, že BSK za sledované obdobie ekonomicky rástol, čo sa odzrkadľuje najmä na raste HDP na obyvateľa, ale aj na ďalších ekonomických ukazovateľoch. Z pohľadu EÚ, ktorá v súčasnosti využíva ukazovateľ HDP per capita ako hlavný ukazovateľ rozvinutosti regiónu, sa tak môže zdať, že BSK dosahuje nadpriemerné hodnoty. Ako však ukazujú výsledky v iných prioritných oblastiach, ktoré sú pre BSK nastavené, v regióne neustále dochádza k nárastu salda sťahovania obyvateľstva či k čiastočnému nárastu miery dlhodobej nezamestnanosti. Región je taktiež do istej miery poznačený prítomnosťou veľkých stacionárnych znečisťovateľov ovzdušia a čelí ďalším výzvam vyplývajúcim zo zmeny klímy. Tieto výsledky poukazujú na nedostatky ukazovateľa HDP per capita, ktorý dostatočne nereflektuje reálnu úroveň sociálneho pokroku a kvality života v regiónoch, nakoľko nie je presným vyjadrením schopnosti spoločnosti riešiť otázky, ako je zmena klímy, účinné využívanie zdrojov, kvalita života alebo sociálne vylúčenie. Indikátor taktiež nezohľadňuje mobilitu pracovnej sily medzi regiónmi, registráciu veľkých spoločností s celoštátnou pôsobnosťou v hlavnom meste či rozličné cenové úrovne životných nákladov v jednotlivých regiónoch.

Z tohto dôvodu považujeme za vhodné využívať pri analýzach odzrkadľujúcich rozvinutosť regiónu ďalšie indikátory, a to najmä Social Progress Index, ktorý by zohľadňoval sociálne, ale aj demografické a environmentálne aspekty života v regióne. Nakoľko vypracovanie tohto indexu je časovo náročné, prvé aktivity na jeho zavedenie boli už realizované v priebehu roka 2017.

Ďalším opatrením je spracovanie Smart stratégie BSK, ktorá okrem iného prinesie víziu, návrh participácie obyvateľov do spoluvytvárania smart (inteligentného/rozumného) kraja a strednodobé a dlhodobé ciele. Významnou aktivitou je tiež zapojenie BSK v rámci Agendy 2030. BSK nadviazal spoluprácu s ÚPVII SR, ktorý je gestorom vnútroštátnej implementácie Agendy 2030 a zástupcovia BSK participujú na zasadnutiach pracovných skupín s cieľom definovať národné priority SR do roku 2030. Cieľom bude tieto priority premietnuť do obsahu komplexnej stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030, ktorá bude predstavovať strešný dokument, ktorým sa budú riadiť jednotlivé politiky na národnej úrovni. BSK okrem toho pracuje na zriadení analyticko-strategickej jednotky, ktorá bude poskytovať kvalitné a spoľahlivé analýzy a prognózy v oblasti regionálnej politiky pre potreby Úradu BSK, ústredných orgánov štátnej správy a odbornú verejnosť.

Opatrenia na rok 2017 – 2019

PHSR_O17.1	Hodnotenie prostredníctvom Social progress index (SPI)	2017/2018/2019
Popis: SPI – Index sociálneho pokroku EÚ sa zameriava na meranie sociálneho pokroku pre každý región ako doplnok k tradičnému hodnoteniu hospodárskeho pokroku. SPI pomáha pochopiť vzťah medzi hospodárskou výkonnosťou a sociálnym pokrokom v regióne. Identifikáciou najnaliehavejších oblastí pomáha pri určovaní priorít, ktoré vedú k zlepšeniu komunikácie medzi vládou, podnikmi a spoločnosťou pre podporu spolupráce.		
Súčasný stav: BSK sa v priebehu roka 2018 zapájal do viacerých aktivít, ktorých cieľom bola podpora zavádzania indexu pri tvorbe politik na jednotlivých úrovniach. V spolupráci s partnerskými regiónmi BSK presadzoval zahrnutie SPI do kľúčových materiálov Európskeho parlamentu a Európskeho výboru regiónov týkajúcich sa viacročného		

finančného rámca EÚ a kohéznej politiky EÚ po roku 2020. Alternatívne prístupy v spôsobe merania vyspelosti regiónov (nad rámec HDP) BSK obhajoval aj v pozičných dokumentoch rôznych medziregionálnych partnerstiev. So zástupcami Social Progress Imperative BSK podporil iniciovanie pilotného projektu Európskej komisie pre implementáciu SPI v regiónoch EÚ. Koncom roka 2018 sa BSK úspešne uchádzal o účasť v pilotnom projekte Európskej komisie, do ktorého bol vybraný spolu s ďalšími deviatimi regiónmi EÚ.

Plán: V priebehu roka 2019 sa začne implementácia pilotného projektu, ktorá bude pozostávať zo série stretnutí, workshopov a konzultácií s expertmi v Bruseli a Bratislave, a ktorej výsledkom bude príprava „case study“ o Bratislavskom samosprávnom kraji.

Opatrenia na rok 2019 - 2020

PHSR_O18.1	Smart stratégia BSK	2019/2020
<p>Popis: Bratislavský samosprávny kraj pracuje na smart stratégii kraja, v ktorom komplexne zohľadní udržateľné rozvojové trendy a výzvy a prispôsobí im služby, ktoré poskytuje obyvateľom územia. Smart prístup je relatívne novým prístupom v rozvoji miest a regiónov, ich spravovaní a plánovaní, využívajúc technické a technologické inovácie vrátane informačných a komunikačných technológií s cieľom poskytovať efektívnejšie, adresnejšie, ekonomickejšie a udržateľné služby obyvateľom.</p> <p>Plán: Stratégia sa bude zaoberať globálnym rozvojom kraja, pričom prinesie návrh konkrétnych riešení v rámci 5 najväčších výziev kraja, ktorými sú doprava, životné prostredie, sociálna inklúzia, ľudský kapitál a zefektívnenie správy kraja (governance). Prinesie víziu, návrh participácie obyvateľov do spoluvytvárania smart kraja, strednodobé a dlhodobé ciele, spôsob koordinácie jednotlivých aktérov a facilituje nadväzujúce aktivity a opatrenia do budúcnosti. BSK plánuje spracovanie smart stratégie kraja v roku 2020 prostredníctvom realizácie projektu zameraného na budovanie analytických a strategických kapacít VÚC v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa. Predmetná výzva na predkladanie ŽoNFP s názvom „Inteligentný a lepší samosprávny kraj“ bola vyhlásená dňa 15. 05. 2019 s termínom uzávierky 30. 09. 2019. Realizácia schválených projektov by sa mala začať v 1. polovici roka 2020.</p>		

PHSR_O18.2	Zapojenie BSK v rámci Agendy 2030 a Vízie a stratégie rozvoja SR do roku 2030	2018/2019/2020
<p>Popis: Agenda 2030 má zásadný dopad aj na regionálnu úroveň, nakoľko viaceré zo 17 cieľov udržateľného rozvoja (SDGs) nebude možné úspešne implementovať bez adekvátneho zapojenia regiónov a miest (predovšetkým cieľ 11 Udržateľné mestá a komunity). Agenda 2030 navyše predstavuje aj dôležitý dokument na úrovni EÚ, ktorá sa k nej hlási a vyzýva aj členské štáty, aby v súlade s princípmi partnerstva integrovali ciele Agendy 2030 aj do politík na všetkých úrovniach riadenia. Vízia a stratégia rozvoja SR do roku 2030 má za úlohu vytvoriť rámec pre koordináciu a integráciu sektorových politík, regionálneho a územného rozvoja.</p> <p>Súčasný stav: BSK nadviazal spoluprácu s ÚPVII SR, ktorý je gestorm vnútroštátnej implementácie Agendy 2030 a zástupcovia BSK participovali na zasadnutiach pracovných skupín s cieľom definovať národné priority SR do roku 2030. V rámci rokovaní sa podarilo dosiahnuť zastúpenie regionálnej samosprávy v Rade vlády SR pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj prostredníctvom Združenia SK8 v osobe podpredsedníčky BSK pre životné prostredie. BSK sa Agendou 2030 zaoberá aj na pôde Európskeho výboru regiónov (EVR), v rámci ktorého sa podieľal na príprave niekoľkých stanovísk v tejto oblasti. EVR je taktiež členom „Multi-stakeholder platform on SDGs“ na úrovni EÚ.</p>		

V júli 2018 na zasadnutí OSN Slovensko odprezentovalo svoju prvú dobrovoľnú správu o tom, ako bude plniť ciele udržateľného rozvoja Agendy 2030, pričom predstavených bolo 6 národných priorít Agendy 2030:

- Vzdelanie pre dôstojný život,
- Smerovanie k znalostnej a environmentálne udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,
- Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,
- Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,
- Právny štát, demokracia a bezpečnosť,
- Dobré zdravie.

Priority boli identifikované na základe participatívneho procesu a SR sa chce zaviazat' k ich implementovaniu prostredníctvom ich premietnutia do obsahu komplexnej Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030, ktorá bude predstavovať strešný dokument jednotlivých politík na národnej úrovni.

Plán: Pokrok v dosahovaní cieľov Agendy 2030 sa meria prostredníctvom indikátorov udržateľného rozvoja. [Zoznam globálnych indikátorov](#) bol schválený Valným zhromaždením OSN v júli 2017. Obsahuje 244 indikátorov, z toho je 232 jedinečných. [Údaje k indikátorom](#) za jednotlivé krajiny sú zverejňované na stránke OSN, v globálnej databáze, spolu s [metadátami](#) k indikátorom. Oblasť, ktorú SR predstavilo ako kľúčovú, budú o. i. predmetom Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030, na príprave ktorej BSK intenzívne spolupracuje. BSK na medzinárodnej úrovni podporuje možné využitie „Social Progress Index“ ako nástroja na meranie progresu v rámci jednotlivých indikátorov. Na pôde Európskeho výboru regiónov sa BSK zároveň zúčastňuje stretnutí a konzultácií ohľadom metodológie a dostupných nástrojov pre implementáciu SDG na miestnej a regionálnej úrovni.

PHSR_O18.3 Vytvorenie analyticko-strategickej jednotky

2018/2019/2020

Popis: Bratislavský samosprávny kraj pracuje na zriadení analyticko-strategickej jednotky, ktorá bude poskytovať kvalitné a spoľahlivé analýzy a prognózy v oblasti regionálnej politiky pre potreby Úradu BSK, ústredných orgánov štátnej správy a odbornú verejnosť. Zriadením jednotky sa bude zvyšovať hodnota, ktorú za svoje peniaze verejnosť dostáva - „hodnota za peniaze“.

Súčasný stav: Návrh vzniku analyticko-strategickej jednotky bol spracovaný OSaÚR a predstavený vedeniu Úradu BSK. Zástupcom OSaÚR sa podarilo vylobovať oprávnenosť BSK a možnosť zavedenia analyticko-strategickej jednotky prostredníctvom projektu zameraného na budovanie analytických a strategických kapacít VÚC v rámci Operačného programu Efektívna verejná správa. V rámci práce na zriadení analytickej jednotky došlo k niekoľkým stretnutiam so zástupcami Úradu vlády a VÚC. Zároveň boli vypracované požiadavky na personálne zabezpečenie oddelenia.

Plán: Výzva na predkladanie ŽoNFP na budovanie kapacít VÚC s názvom „Inteligentný a lepší samosprávny kraj“ bola vyhlásená Ministerstvom vnútra SR dňa 15. 05. 2019 s termínom uzávierky 30. 09. 2019. Realizácia schválených projektov by sa mala začať v 1. polovici roka 2020.

Záver

Správa z hodnotenia PHSR BSK 2014 – 2020 za rok 2018 predstavuje širokospektrálny monitorovací nástroj, ktorý analyzoval trendy vplývajúce na napĺňanie cieľov PHSR BSK 2014 – 2020, vývoj sledovaných merateľných ukazovateľov a zostavil opatrenia, ktoré vplývajú na napĺňanie cieľov PHSR BSK 2014 – 2020, predstavil stav projektov definovaných Akčným plánom BSK a definoval spätnú väzbu pre samotný PHSR BSK 2014 – 2020.

Vzhľadom na to, že systém monitorovania a hodnotenia je dôležitým prvkom v procese implementácie dokumentu naviazaného na finančné zdroje určené na rozvoj, aj ďalšie Správy z hodnotenia PHSR BSK 2014 – 2020 budú v prvom rade upozorňovať na nedostatočné plnenie a zavádzať opatrenia za účelom dosiahnutia pokroku plnenia.

Príloha: Správa z hodnotenia PHSR BSK 2014 – 2020 za rok 2018